

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационния труд за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ на тема „Рискови фактори и преканцерози за хепатоцелуларен карцином“ с автор д-р Соня Борисова Банова-Чакърва, лекар в Клиниката по хепатогастроентерология при УМБАЛ „Света Марина“, гр. Варна, насочен за защита от Катедрата по вътрешни болести на Медицинския университет, гр. Варна

от проф. д-р Искрен Андреев Коцев, д.м.н., професор в Клиниката по хепатогастроентерология към УМБАЛ „Св. Марина“, Медицински университет, гр. Варна

С решение на Катедрения съвет на Катедрата по вътрешни болести от и заповед на Ректора на Медицинския университет, гр. Варна, № Р-109-168/02 април 2018 г. бях определен да представя становище относно дисертационния труд „Рискови фактори и преканцерози за хепатоцелуларен карцином“ с автор д-р Соня Борисова Банова-Чакърва, за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по научната специалност гастроентерология – 03.01.14.

Темата на дисертационния труд, разработен от д-р Соня Борисова Банова-Чакърва е съвременна и с нарастващо клинично значение. Дисертантката е избрала актуална тема, използвала е съвременни методи на изследване, достатъчен брой пациенти и статистически обработка, позволяваща ѝ да направи достоверни научни изводи.

Обичайният ход на хроничните чернодробни заболявания следва своя ход от остро увреждане, хроничен хепатит с нарастваща фиброза, чернодробна цироза с усложнения и нерядко хепатоцелуларен карцином. В някои случаи този път е по-кратък. Известни са главните рискови фактори за хепатоцелуларен карцином, а именно хепатитните вируси В, С и D, алкохолът и цирозата. От една страна, хепатоцелуларният рак зачестява реално в последно време, а от друга, съществуват много спорни и недобре изяснени въпроси относно другите рискови фактори, свързани с начина на живот и хранене, ролята на противовирусното лечение, ранната диагноза и рисковете за развитие на ХЦК у даден болен. Доскоро безпомощни, днес гастроентеролозите държат в ръцете си реални възможности за скрийнинг, ранна диагноза чрез класическите образни, серологични и хистологични

пиенето на кафе е дозозависим протективен фактор. Ежедневният прием на червено месо се доказва като високорисков за развитие и прогресия на ХЦК.

В проучването е отделено място за изследване на НАМЧБ като нарастваща честота за чернодробна патология и рисковете за развитие на ХЦК при съчетание с алкохолна консумация, захарен диабет и мъжки пол.

Д-р Банова отделя значително място на образните изследвания при ХЦК. Тя въвежда в рутинната ни клинична практика използването на глипикана като надежден хистологичен маркер за ХЦК. Дисертантката установява, че пациентите с ХЦК, които са провеждали противовирусна терапия, имат по-добра преживяемост.

Докторантката установява, че APRI-индексът (на базата на стойностите на ASAT и тромбоцитния брой) може да се използва като неинвазивен диагностичен и прогностичен маркер за ХЦК. Тя предлага оригинален алгоритъм за поведение при suspectен ХЦК, който е приложен в клиниката ни.

Д-р Банова има безспорни оригинални научни приноси в своята докторска теза относно установяването на рисковите фактори и преканцерозите на ХЦК. За първи път в България при 222 пациенти тя оценява значението и ролята на храненето и вредните навици в развитието на ХЦК.

При научната разработка на темата, д-р Банова е въвела в рутинната клинична практика следните новости:

- Изследването на серумното равнище на глипикан-3 и тъканната му експресия
- Използването на прогностични модели – APRI и NLR
- Съвременен диагностичен подход с диагностичен алгоритъм при съмнителни случаи

При осъществяване на своята научна теза, д-р Банова се оформи като отличен специалист в тази област на хепатологията.

Дисертационният труд на д-р Банова има важна научна и практическа стойност. Разглежданите рискови фактори и преканцерози на ХЦК имат значима роля в нашия системен подход към пациентите с хронични чернодробни заболявания с цел стратификация и оценка на риска, превенция, терапия и ранна диагностика на ХЦК.

Могат да се направят и някои бележки и препоръки. Изложението на моменти страда от липса на системност и подреденост. Срещат се и повторения. Липсват илюстрации от ехографското изследване и от

контрастно-усилената ехография. Номерацията на съдържанието не е представена детайлизирано по пунктове за по-лесна ориентация. Може да се препоръча и по-висока публикационна активност. Нправените бележки не намаляват научната стойност на работата.

Използването и приложението на научните данни от дисертационния труд на д-р Банова, представените от нея съвременни диагностични методи и подход оптимизират ранната диагностика и заедно с предложени оригинален алгоритъм би трябвало да резултират в подобрена превенция, диагностика и преживяемост на болните с тази иначе тежка патология.

Голяма част от своите изследвания д-р Банова е публикувала 3 научни статии по темата in extenso на английски и български език и е представила 5 научни съобщения в Берлин, София и Варна пред национални и международни научни форуми.

Представеният от д-р Соня Борисова Банова-Чакърлова на тема „Рискови фактори и преканцерози за хепатоцелуларен карцином“ притежава несъмнена висока научна стойност, има оригинални научни и практически приноси и отговаря напълно на изискванията за присъждане на научната и образователна степен „Доктор“, поради което моят вот е положителен.

01.05.2018

Гр. Варна

Проф. д-р Искрен Андреев Коцев, д.м.н., професор в Клиниката по хепатогastroентерология към УМБАЛ „Св. Марина“, Медицински университет, гр. Варна